

ben escàs per altres raons, i és tan problemàtic, que potser valdrà més oblidar-ho. — ¹³ També un derivat *basatza* «lodazal, bourbier» en parlars de l'Est i localitats biscaïnes de l'Est i del SO. (Azkue), que arriba a coincidir amb el sentit del nostre *bassa* tant que ens fa dubtar de la nostra refutació: «*eztabil basatzarik basatza*» («el barbero) no anda de charco en charco (como usted)», en *Peru Abar-ka*, de Mogel, p. 17. — ¹⁴ *Basaz bete* = lleno de lodo en *Auñemendiko Lorea* 1, 198.5. — ¹⁵ *Basa* 10 «légamo de las rías, cieno de esteros o marismas descubiertos por la vaciante», G. Lomas. — ¹⁶ Per a aquesta vegeu G. Serra, *It. Dial.* III, 209; cf. Bertoldi, *RLiR* IV, 226n.; Rohlf, *Fs. Gamillscheg*, 1957, 506n. Quant a l'altre, Hübner en parlà no sols en ¹⁵ els *Prolegomena dels Mon.* L. *Ib.* lxxxi, sinó en un article sobre els Monuments de la Balsa romana, en la *Rev. Archeológ. e Hist.* de Lisboa, núm. 3, 1887; i cf. la nota de Bertoldi i la de Kleinhaus, en el *FEW* 1, 212. I especialment Schuchardt, *ZRPb.* ²⁰ xxxvii, 180, i M-Lübke (*Roman. Namenstudien* II, 62n., i en el *REW*). També Viterbo 1, 171. La idea de M-Lübke, després tan repetida, d'aplegar *balsa* amb el basc *beltz* 'negre' (que en algun punt és *baltz*) em sembla ara decididament recusable. En ²⁵ cara que el cas es doni en algun altre idioma (Schultze, *Berliner Sitzber.*, 1910, I, 787ss.) hi ha massa poca afinitat (i massa indirecta) entre les dues idees. — ¹⁷ Cf. *salsa*, *falša*, *trasbalsa*, *melsa*, i fins *salze*, *calze*, *pols*, *espolsa*, etc. Ni rebuscant en ³⁰ coses com *molša*, *cimolša*, i pensant si en aquests hi podria haver algun fet d'ultracorrecció (tot i que el pirinenc *molsir* 'munyir' de MULSUS ho desment), això es podrà pendre en consideració darrere una *o* però no quan tenim *A*. La duplictat *balsa* ~ *bassa* ³⁵ només ens recordaria el cas del cast. *bolsa* = *bossa*. Ara bé (i ací de nou estem amb *ols* i no pas *als*!), llavors es tracta de -RS- originària, i per tant, si de cas, serviria per reforçar la versemblança d'una base *BARSA per al nostre mot. Però fins en aquests ⁴⁰ termes no és gaire de fiar aquest indici, car el castellà participa normalment en la reducció catalana de -RS- a *ss*, per tant ací deu haver-hi tractament mig-savi (i l'esforç per mantenir el grup seria precisament el causant del pas anòmal de *r* a *l*): en ⁴⁵ *bassa-balsa* tota sospita de tractament semiculte està descartada ja pel fet d'ésser mot estrany al llatí. — ¹⁸ Cert que Jud ens recordava roms. *bálc* «flaque, bourbier», que té al costat alb. *pełk* 'bassal' i un ⁵⁰ *παλκός* d'Hesiqui (*ASNSL* cxxii, 422), però un -*κ*IA no explicaria una -*r*-, i prenent -*κ*A com una amplificació radical, a penes ens quedaria res. — ¹⁹ Parent de *βυσσός* 'fondària, fons de la mar', *ἄβυσσος* 'abisme', *βῆθος* 'fondària', scr. *gābate* 'es capbussa'. Pok., *IEW*, 465.29-32. — ²⁰ Fränkel, *Die* ⁵⁵ *Baltischen Sprachen*, 1950, p. 19, i la bibliografia (ja tan coneguda), reunida en el *REW*, l'*IEW*, 119, etc. — ²¹ *Balsione* en l'itinerari Antoni (cf. *Beitr.* z. *Nfg.* III, 1952, 231-2); *Aquae Balissae* (Itinerari Antoni) = *Aquae Balizae* (*CIL* VI, 3297), *Balsan-* ⁶⁰

tia (avui *Balsenz*) afluent austríac del Danubi, i tres hidrònims *Balsé*, *Balsis* i *Balsiai* en els països de llengua bàltica. — ²² He de reprimir una justificada impaciència en veure que Tovar m'atribueix que en el DCEC vaig voler separar el cat. *bassa* del cast. *balsa* com a mots d'origen diferent, quan justament tot al llarg de l'article insisteixo en el contrari. No va llegir atentament? ¿Propendia a creure-ho perquè li semblava que això s'oposava a la seva etimologia basca? Coneixent bé els fets, que semblen contradictoris de certes idees, de vegades resulta que no ho són, i que solament reclamen una explicació més subtil o complicada. En tot cas és en va de voler-hi cloure els ulls. — ²³ Hi afegeix *gare/gira*, *zare/zira*, 'som', 'sou', *etzin/etzan*, *ilki/ialgi*, *jeure*, 'sortir', si bé reconeixent que són més aviat divergències dialectals que alternances, però obrint la porta a la possibilitat d'una combinació. — ²⁴ Localment la *b-* passa a *p-* en parlars bascos, d'on sul. *palsa* «charco» i bnav. *phalza* «sangre coagulada» en Salaberry (ja comentat per Schuchardt, *ZRPb.* XI, 496). — ^{24a} I jo també admeto que en les semblances lèxiques entre el basc i l'indoeuropeu, ben sovint no és l'indoeuropeu el donador. Oblidem massa el vell substrat europeu, del qual els indoeuropeus manllevaren molt, i el basc n'heretà (més que «manllevat») encara més. — ²⁵ És veritat que alguns (sense llevar-ne Azkue) ho han escrit amb *tz*. Però té poc valor perquè en moltes localitats biscaïnes (si no en totes) no es distingeix *z* de *s*, i en tot cas això és el que passa a Ondárroa, com veiem per les contínues vacil·lacions en *Auñemendiko Lorea*. — ²⁶ Sense relació amb això el mot que *AlcM* escriu malament *bassulla* (localitzant-lo a la Vall d'Àneu i definint-lo 'conca feta d'escorça de bedoll') i el *DFa*. encara pitjor *besull* (però mai no s'ha pronunciat amb sonora), i no és «cassó fet de suro que serveix per a beure aigua», sinó realment d'escorça de bedoll, o sigui de *beç*, el nom que a moltes valls ripolleses donen a aquest arbre (tot i que *beçull* s'usa a l'Alt Pallars i no allà) L'error ve d'una dada inexacta proporcionada per Mn. Griera, que escriu *besull* en *BDC* XX, 219, i *bassull* a *BDC* XX, 256, localitzant a Castellbò, Andorra i Lledó. Verdager també escriví malament *vasull* en *Canigó* X, 94. I jo vaig sentir *beçulla* femení amb *e* i sorda a tots els pobles de Cardós i Vall Ferrera (*baçulla* només a Tor, *BDC* XXXI, 277). Per a *beç*, del qual, naturalment, deriva, veg. *BEDOLL*. — ²⁷ No solament és de fi del segle, com en aqueixes dades d'*AlcM*, sinó des del principi: «que l'aygua morta, e *enbassada* e sullada, hagués tanta de virtut», StVicentF (*Quar.*, 74. 31). Amb sentits d'explicació menys simple o clara «més degut per lo interès de 36 marchs, 6 onses, 4 argentés é tengut ocupat e *enbassat* en dita obra, qui per culpa dels honorables administradors en donar-me lo compliment dins l'any ---», doc. Bna., 1474 (*Hom. Rubió i Lluch* II, 554); un de *em-bassar-se* en J. Timoneda (a les cobles que cito a